

Hvordan tænker vi børnebibliotek i fremtiden?

Bibliotekskonsulent Bente Buchhave,
juni 2005

Tænkningen - den egentlige platform for forandring

- ♦ en ny indgang til den åbne dialog om bibliotekets rolle og metoder
- ♦ en herredømmefri kommunikation med en bred kreds af eksperter
- > partnerskaber, der udvikler og præsenterer nye, konkrete og valide billeder på, hvad et bibliotek kan være - også når børn aktivt tager stedet i brug

Bibliotekstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 2

1. Det interaktive børnebibliotek

Biblioteket og børns læringsforløb

- ♦ Søgning: visuel, synlig og social - grundlag for udveksling af ideer og erfaringer
- ♦ Kroppen som søgeværktøj

Bibliotekstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 3

Pejlinger

- biblioteket og vidensamfundet

- ♦ Danmark i den globale økonomi: førende viden- og iværksættersamfund (jf. Nye Mål, Regeringsgrundlaget)
- ♦ Bibliotekerne skal være bæredygtige institutioner, der kan reflektere og kvalificere den enkelte borgers behov og muligheder i vidensamfundet (jf. Brian Mikkelsen på Biblioteksledermødet, november 2004)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 4

Pejlinger: fra værested til lufthavn

- biblioteket som kundskabsmiljø

- ♦ Både den planerede verksamhedens struktur och besökarnas ianspråktagande av både byggnaden och verksamheten förändrar också arkitekturen...den mänskliga praktiken kan övervinna stort sett varje struktur. (kilde:Sven Nilsson i artiklen "Tre rum", Ikoner nr. 1, 2005).

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 5

Pejlinger: fra værested til lufthavn

- biblioteket som kundskabsmiljø

Kundskabsmodeller

Kundskabsmiljøet

- ♦ fra container for produceret kundskab
- ♦ til sted med social interaktion

Åbenhed - kontrol

Struktur

- ♦ rækkefølge, serie, netværk, hypertext
- (kilde:Sven Nilsson i artiklen "Tre rum", Ikoner nr. 1, 2005).

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 6

Pejlinger: intelligens

- hvor befinder den sig?

- ♦ Gaardners tænkning rejser spørgsmålet om, hvor intelligensen egentlig befinder sig:
 - ♦ alene inden i mennesket
 - ♦ eller desuden også imellem mennesker (Inge Marstal i "Dit musikalske barn", s. 115)
- ♦ intelligente handlinger - et resultat af samarbejde og samvær mellem mennesker

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 7

Pejlinger: Læring

- selvstændig, filtrering og aktiv dialog

Nyt fokus

- ♦ Barnets aktive selv læring, fra opøvelse til udfoldelse (jf. Ove Korsgaard i Litteraturen - lokomotivet i læreprocessen)

Forudsætninger

- ♦ At kunne reflekter og selvreflektere
- ♦ Lysten og forførelsen (jf. Jørgen Gleeup i Litteraturen - lokomotivet i læreprocessen)

Læringsmiljø: forene trivsel og udfordring

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 8

Pejlinger

- at undres

- ♦ Børn fødes med evnen til at undre sig - som små filosoffer (jf. Jostein Gaardner i Sofies Verden)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 9

Pejlinger: Kroppen

- visdommen sidder i kroppen

- ♦ Barnets selvrealisering sker med udgangspunkt i kroppen og bevægelsen
 - ♦ At gribe går forud for evnen til at danne begreber. At gribe er en motorisk handling - at begribe er en åndelig handling, at være grebet er en emotionel handling, og at gribe fat er en social handling (Citat professor Knut Dietrich i Inge Marstals bog "Dit musikalske barn")

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 10

2. Folkebiblioteket anno 2004

- de 7-15 åriges anvendelse

- ♦ Lige så mange besøg, færre ikke-brugere (2004:18%), svagt stigende udlån, længere mellem besøgene
 - ♦ 39% af børnene kommer på et folkebibliotek/børnebibliotek mindst 1 gang pr. måned (51% i 1998), flere kommer sjældnere
 - ♦ 36% af voksne (især de 30-49 årige) ledsager børn (stigende) (jf. Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 11

Folkebiblioteket anno 2004

- de 7-15 åriges anvendelse

- ♦ Hvad kommer de efter?
 - ♦ For at låne bøger og blade med hjem
 - ♦ drenge: + computerspil
 - ♦ piger: + musik, video/dvd

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 12

Folkebiblioteket anno 2004

- de 7-15 åriges anvendelse

- ♦ Hvad foretager de sig ellers, når de er på biblioteket?
 - ♦ Siden 1998 væsentligt færre, som kommer på biblioteket for at gøre forskellige andre ting end at låne materialer med hjem (*Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter, 2004*)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 13

Børn og de kulturelle medier

- erhvervelse

- ♦ Musik: Gave, erhverver selv. 69% låner aldrig musik på biblioteket
- ♦ Film: Gave, leje, lån. 69% låner aldrig film på biblioteket
- ♦ Computerspil: Gave, køber, via Internet. 72% låner aldrig computerspil på biblioteket
- ♦ Bøger: Køber selv (48%), forældre bringer bøger med hjem fra biblioteket (40%) (*jf. Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004*)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 14

Børns benyttelse af folkebiblioteket

- "kulturel kapital", forældres livsstil

- ♦ Om børnene har været på folkebiblioteket inden for den sidste måned hænger sammen med, om forældrene har været det, og hvilken livsstilstype forældrene tilhører. (*jf. Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004, s. 319*)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 15

Børn og unge med forældre i segment - moderne-fællesskabsorienterede

- ♦ Radio, over 2 timer på hverdage
- ♦ Computerspil, næsten hver dag
- ♦ Koncert, i årets løb
- ♦ Biograf, i årets løb
- ♦ Teatret, i årets løb
- ♦ Kunstmuseum/kunstudstilling, i årets løb
- ♦ Spiller selv musik
- ♦ Folkebiblioteksbesøg mindst 1/mand
- ♦ Læser bøger mindst 4/uge
- ♦ Dyrker sport (jf. Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004, s. 348)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 16

Opmærksomhedspunkter - Internettet

- ♦ Internettet har mange ligheder med bibliotekerne som formidler af mange kulturområder, her er der blot tale om en virtuel formidling (jf. Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004, s. 29)

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 17

Opmærksomhedspunkter - de 7-15 årige og computeren

- ♦ Kun 11% af de adspurgte børn bruger ikke computeren i deres fritid
- ♦ De spiller, søger information og oplysninger, e-mailer, chatter...

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 18

Opmærksomhedspunkter

- de 7-15 årige skriver selv

- ♦ 31% af børnene skriver selv i deres fritid, fx digte, historier eller dagbog. Især piger i alderen 10-12 år (jf. Danskernes kultur og fritidsaktiviteter 2004, s. 22)

3. Børnebiblioteket i fremtiden

- segmenter og dermed familien

- ♦ Folkebibliotekets tænkning og tilrettelæggelse med afsæt i holdninger til livet og kultur (segmenter)
- ♦ Måltrettet indsats mod forældrene og deres børn

Børnebiblioteket i fremtiden

- modvirke polarisering

- ♦ Ikke kun i form af et hyggeligt fristed, der skærmer dem fra den barske virkelighed
- ♦ Men i form af et sted, der understøtter disse børns kompetencer, og deres forældres forudsætninger for at tage del i denne udvikling

Børnebiblioteket i fremtiden

- kundskabsmiljøer

- ♦ Værestedet har ikke en selvstændig attraktionsværdi
- ♦ De sociale kundskabsmiljøer, der motiverer lysten gennem leg, det autentiske møde m.v.
 - ♦ læsning
 - ♦ informationsbearbejdning
 - ♦ kulturel skaben, skriveværksteder

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 22

Børnebiblioteket i fremtiden

- platforme og medier

- ♦ Det fysiske bibliotek
- ♦ Det virtuelle bibliotek, Internettet
 - ♦ platform for de udvidede materialesamlinger og børns aktive anvendelse af disse: litteratur, musik, film

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 23

Biblioteket i fremtiden

- formidling

- ♦ En formidling
 - ♦ der respekterer barnet som aktør og barnets aktuelle kulturvaner
 - ♦ hvor den aktuelle tænkning om børn og kundskaber forenes med tænkningen om et bibliotek
 - ♦ hvor det fysiske bibliotek og internettet sidestilles som kundskabsmiljøer

Biblioteksstyrelsen

Bente Buchhave

Dias 24

Børnebiblioteket i fremtiden

- kommunikation med bibliotekaren

- ◆ Relationerne mellem personale og besøgende på Malmø Stadsbibliotek er
 - ◆ dialogbaseret
 - ◆ ikke-hierarkisk
 - ◆ symmetrisk
 - ◆ uden magtanvendelse (kilde: Sven Nilsson i artiklen "Tre rum", *Ikoner* nr. 1, 2005).

